

ЦИБУЛЬСЬКА О. Ю.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент

ЩОДО ПИТАННЯ ТЛУМАЧЕННЯ РЕЧЕННЯ ДРУГОГО ч. 4 ст. 559 ЦК УКРАЇНИ

В умовах економічної нестабільності в нашій державі першими, хто відчуває на собі негативні наслідки такої ситуації є пересічні громадяни та представники малого та середнього бізнесу, які стали заручниками ситуації відсутності прозорого і чіткого правового регулювання кредитних відносин. І, як наслідок, наявність суперечливої судової практики щодо врегулювання окреслених спорів спонукає звернутись до зазначеної теми. В межах цієї роботи досліджуються проблемні питання, пов'язані з відсутністю однозначного сприйняття змісту норми, що передбачена в межах другого речення ч. 4 ст. 559 ЦК України. Зміст цієї норми однією з підстав припинення поруки називає відсутність пред'явленої кредитором вимоги до поручителя протягом шести місяців від дня настання строку виконання основного зобов'язання, якщо договором поруки не встановлено строк його дії. Проте, що означає термін «вимога» в контексті зазначеної статті, ані науковці, ані юристи-практики однозначної відповіді на це питання дати не можуть.

Першим, в чому полягає складність вирішення цього питання, є відсутність визначення поняття вимоги на законодавчому рівні. Разом із тим, якщо звернутись до ст. 555 ЦК України, то в ч. 1 цієї статті можна побачити, що кредитор може пред'явити поручителю як вимогу (і в такому разі він зобов'язаний повідомити боржника), так і позов. Якщо ж до поручителя кредитором пред'явлено позов, то останній зобов'язаний подати клопотання про залучення боржника до участі у справі.

Отже, висновок, до якого можемо дійти на підставі звернення до зазначеної норми, відображає неможливість ототожнення вимоги і позову, оскільки навіть наслідки щодо необхідності вчинення подальших дій поручителем по відношенню до боржника є різними. Таким чином, аналіз цієї норми дає підстави стверджувати, що законом передбачена альтернатива в поведінці кредитора, що проявляється в можливості або пред'явити поручителю вимогу, або (також) позов. Правильність зроблених висновків підтверджує зміст Проекту Закону № 2356 від 11 березня 2015 р. [1].

Дослідження цього питання є неможливим без звернення до судової практики, а саме до ППВССУ № 12 від 30 березня 2012 р. [2]. Так, в абз. 3 п. 24 Постанови зазначено, що пред'явленням вимоги до поручителя може бути направлення або вручення йому вимоги про погашення боргу, а також і пред'явлення до цього позову. В Постанові також передбачено, що в разі пред'явлення вимоги до поручителя кредитор може

звернутися до суду протягом шести місяців від дня настання строку виконання основного зобов'язання.

Разом із тим, аналіз практики Верховного Суду України дозволяє дійти висновку щодо її неузгодженості як з Проектом так і Постановою, хоча загальний підхід щодо можливості пред'явлення іншої «не позовної» вимоги кредитором поручителю залишається незмішним. Так, пред'явлення вимоги до поручителя протягом шести місяців від дня настання строку виконання основного зобов'язання означає пред'явлення кредитором у встановленому законом порядку протягом зазначеного строку саме позовної, а не будь-якої іншої вимоги до поручителя [3].

Отже, доцільним є твердження, що теперішній стан обставин як в законодавчій сфері так і в судовій практиці дозволяє прийти до висновку, згідно з яким звернення кредитора до суду є можливим лише протягом шести місяців від дня настання строку виконання основного зобов'язання, хоча й не позбавляє його можливості пред'являти й інші вимоги протягом цього ж строку незалежно від позовних. Таким чином, висвітлення проблемних питань на прикладі дослідження стану законодавства та судової практики, що склалася при вирішенні спорів, пов'язаних з неоднозначним застосуванням речення другого ч. 4 ст. 559 ЦК України, можуть стати в нагоді, принаймі, щодо вирішення не тільки способів пред'явлення кредитором вимог, а й визначення строку, в межах якого це право можна реалізувати.

Список використаних джерел

1. Проект Закону «Про внесення змін до статті 559 Цивільного кодексу України щодо припинення поруки» № 2356 від 11.03.2015 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1.
2. ППВССУ «Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають із кредитних правовідносин» № 12 від 30.03.2012 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0005740-12>.
3. Постанова ВСУ у справі № 6-53цс14, Постанова ВСУ від 17.09.2014 р. у справі № 6-125цс14 // – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.scourt.gov.ua/elcients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/E36951DB29792ADDC2257D58003FB132](http://www.scourt.gov.ua/elcients/vsu/vsu.nsf/(documents)/E36951DB29792ADDC2257D58003FB132).